

ISSN 1331-8500

Ignacijev *put*

GODINA XVI

BROJ I (24)

2000.

INFORMATIVNI LIST ZA PRIJATELJE DRUŽBE ISUSOVE

Ignacijev put

INFORMATIVNI LIST

za prijatelje Družbe Isusove

ISSN 1331- 8500

I/2000., broj 24, godina XVI

IZDAVAČ

Provincijalat Hrvatske pokrajine
Družbe Isusove
Palmotičeva 31, HR-10 000 Zagreb
p.p. 669

GLAVNI I ODGOVORNI

UREDNIK

p. Mato Anić

UREDNIŠTVO

Jerko Ban
Tomislav Čurić
Miroslav Fridl
Danijel Koraca
Silvije Mudri
Željko Paša
Dalibor Renić
Antun Volenik

LEKTURA

Anđa Jakovljević

TISAK

Toma-graf, Zagreb

SLOG

Ibis grafika, d.o.o., Zagreb

ADRESA UREDNIŠTVA

Jordanovac 110
HR-10000 Zagreb
p.p. 169

NASLOVNA STRANICA

Maria Polli; grob p. Ante Gabrića i
župnik Bošontia - rev. Xavier

ZADNJA STRANICA

Rembrandt; "Uzašašće Kristovo"
(München, Alte Pinakothek)

Dragi naši prijatelji i vjerni čitatelji Ignacijeva puta!

Približava se Uskrs, najveći i središnji kršćanski blagdan – svetkovina Kristova uskrsnuća. Želeći da ga proslavite u ozračju kršćanske nade, dajemo vam opet u ruke naš list. I ovaj ćete put u njemu naći uglavnom izvješća naših napora i djelatnosti u Gospodnjem vinogradu.

Tu je najprije zapis jednoga našeg mладог bogoslova koji je prošle godine bio nekoliko mjeseci u Indiji, u krajevima gdje je predano radio naš poznati misionar p. Ante Gabrić. On će vam priopćiti zgodicu iz Antina života koju mu je ispričao jedan očevidac, a koja još jedanput jasno govori o čvrstoći značaja p. Gabrića.

Slijedi kratko razmišljanje drugoga našeg bogoslova pred prizorom Isusove muke u Getsemanskom vrtu. Taj bi nas prilog želio osokoliti kad se i sami nademo u trenucima tjeskobe, osamljenosti i zapuštenosti.

Kratki prikazi nekoliko knjiga koje su nedavno tiskane u našim nakladama dat će vam uvid u našu spisateljsku i prevodilačku djelatnost. Imat će knjiga duhovnog meditativnog i znanstvenog karaktera koje nam mogu obogatiti duh.

Iz Osijeka nam stiže sažet prikaz o nedavno osnovanoj Isusovačkoj klasičnoj gimnaziji, o njezinim uzletima, poteškoćama, ali i nadama za budućnost.

Pero jednog bogoslova uputit će vas u tajne čovjekove psihe, u predjele koje nosimo u sebi, ali nam gotovo cijela života ostaju skriveni.

Sigurno će vas se dojmiti izuzeće o mučenicima našeg vremena i naših dana. Ne samo u dawno i rano kršćansko vrijeme, nego i danas mnogi svoju vjeru moraju posvjedočiti proljevanjem vlastite krvi. No sigurna je činjenica da i danas "krv mučenika postaje sjemenom kršćana".

Zanimljiva su i kratka priopćenja o nedavnim događajima kao što su simpoziji i kolokviji o raznim temama: statusu ljudskog embrija, o filozofiji Tome Akvinskog, o tristotu obljetnici rođenja Bara Boškovića, brata čuvenog Josipa Rudera. Doživljaji našega bogoslova koji radi s izbjeglicama i beskućnicima u Sarajevu sigurno će Vas potaknuti na razmišljanje o posljedicama nedavnoga rata na našim prostorima.

U jubilarnoj smo godini. Uranjanju u njezin dublji smisao pomoći će vam razmišljanje profesora teologije p. Alfreda Schneidera o Svetlju i izazovu jubilarne godine, a prikaz p. Ivice Muse otkrit će vam kako su razni jubileji kroz povijest nadahnjivali umjetnike. Kratke isповijesti o svom životu i pozivu, što ih pišu naši ovogodišnji mladomisnici, mogli bi potaknuti gdjekoji mlađu dušu da osluhne tih šapat Božjeg Duha koji joj možda govori. "Dodi i ti u moj vinograd...!"

Konačno, raspravica o našem svetu ocu Ignaciju kao učitelju molitve iz pera p. Franje Pšeničnjaka mogla bi mnogima pomoći kako da nauče moliti, otvarati dušu Bogu i postići unutarnju radost iz svijesti Božje blizine.

Dragi prijatelji, želimo da vam ovo štivo donese svjetla i nade u pokat-kad ipak sivu svakidašnjicu, a uskrsni blagdani neka s toplim proljetnim sunce donesu svakomu pravu radost utemeljenu na vjeri u nerazorivu život koji nam je Gospodin Isus mukom, smrću i uskrsnućem zasludio. U tim mislima želim svima blagosloviti Uskrs i radosno uskrsno vrijeme.

Vaš u Kristu odani p. Ivan Macan SJ, provincijal Hrvatske provincije Družbe Isusove.

*Svjetla i izazovi
Jubilarne godine*

*Stoljeće
mučenika*

*Zapis s puta
po Indiji*

RAZMIŠLJANJE Ignacije – učitelj molitve **4** Getsemani – izvor milosrđa Božjega **6**
JUBILEJ Svjetla i izazovi Jubilarne godine **7** Umjetnost i Jubilej **10** **PSIHOLOGIJA**
Misterij čovjeka i čovjekova psihia **9** **ZNAMENITI ISUSOVCI** Stoljeće mučenika **12**
ŠKOLSTVO Isusosvačka klasična gimnazija s pravom javnosti u Osijeku **16** **POTHVATI**
Tvoje je poslanje biti raspet **17** **ZANIMLJIVOSTI** Zapis s puta po Indiji **18** **NAŠI**
MLADOMISNICI **20** **VIJESTI** Msgr. Nikola Eterović u posjetu Kolegiju **22** Status ljudskog embrija – da život imaju **22** Toma Akvinski i Tomo Vereš **23** Znanstveni skup – Tristota obljetnica rođenja Bara Boškovića, SJ **23** **NOVE KNJIGE** **24** **ISUSOVCI NA WEB-U** **26**

Ignacije – učitelj molitve

p. Franjo Pšeničnjak, SJ

Sveti je Ignacije zacijelo veliki učitelj molitve u duhovnoj tradiciji Crkve. On je sam mnogo molio, hrvalo se i tražio kako moliti, učio moliti iz primjera svetaca, čije je životopise čitao, ponajviše iz života Isusova, pitao za savjet iškusne duhovne ljude, učio moliti u vrijeme oporavka nakon ranjavanja u bitci. Konačno je i sam druge poučavao u molitvi i želio im pomoći kako će u ozračju molitve napraviti dobar životni izbor.

Unjegovim *Duhovnim vježbama* susrećemo bogate i raznolike načine molitve. Spomenimo glavne: razmišljanje popraćeno molitvom (konzideracija); meditacija ili razmatranje; ponavljanje već obavljenih razmatranja, pri čemu se molitelj vabi onim što ga se već u prijašnjoj molitvi jače dojimilo ili privuklo mu pozornost; slutio je naime Ignacije da bi se u takvom ponavljanju mogao prepoznati poseban Božji poticaj; kontemplacija ili promatranje događaja iz Isusova života; uživljavanje u neki događaj pomoći sjetila (slušati, gledati...); ponavljanje razmatranja „u glavnim crtama“ gdje se više na intuitivan način ponire u već razmatrani sadržaj. Ti razni načini u *Duhovnim vježbama* ne prikazuju se u strogim okvirima, nego molitelju ostavljaju dosta slobode. Krivo čine oni koji Ignacijsku molitvenu metodu suzuju na upotrebu triju duševnih moći „pamćenja, razuma i volje“. Već u prvoj uvodnoj napisu Ignacije govori posebno o tri načina molitve (ispitivanje savjesti, oživljavanje usmene molitve tako da se prate pojedine riječi zadržavajući se dulje kod pojedinih riječi, ritmička molitva) (br. 238–260).

Kod pojedinih razmatranja preporučuje posebnu i intenzivniju molitvu na početku i na kraju razmatranja. Molitvu na kraju razmatranja on naziva *razgovorom* ili kolokvijem. U nekim slučajevima preporučuje takozvani *trostruki razgovor*. Zadržat ćemo se kod ovoga, mnogima nepoznatog, načina molitve. Trostruki razgovor Ignacije u *Duhovnim vježbama* preporučuje samo u vrlo važnim trenucima vježbi kad mu je stalo da se od Boga izmoli velika milost i prije nego što se donesu dalekosežne odluke. Uočimo te momente. Možda će nekome ovakva molitva poslužiti da svome duhovnom životu dadne posebnu dubinu.

Prva tema nakon koje Ignacije poziva na trostruki razgovor obuhvaća razmatranja o grijehu (o grijehu anđela, prvih ljudi i o vlastitim grijesima) (br. 62–64). Tu se u trostrukom razgovoru traži milost spoznaje grijeha, kajanje za njih, spoznaja unutarnje zloće grijeha, moli se volja za popravkom i obraćenjem, spremnost da se iz života uklone svjetovne i tašte stvari. Tema je velika, osjeća se potreba za jakom molitvom. – Kako se obavlja „trostruki razgovor“? Ignacije voli pozornicu, događanje, dramu. U trostrukom razgovoru nalazimo Blaženu Djevicu Mariju, njenog Sina Isusa, Oca nebeskog, cijeli nebeski dvor, cijelo nebo. Molitelj najprije pristupa Gospi i moli za određenu milost, zapravo moli je neka ona tu milost izmoli od Isusa. Marija je prva postaja, to je prvi prizor. Nju molitelj pozdravlja sa „Zdravo, Marijo“. Nakon toga molitelj s Gospom polazi k Isusu i upućuje mu istu molbu. Pred njim moli molitvu „Dušo Kristova“. Treći korak proširuje prijašnje: s Gospom i Isusom molitelj se upućuje Ocu nebeskom kojega moli za istu milost i završava „Očenašem“. Takav način moljenja Ignacije opisuje i u svom *Duhovnom dnevniku* kad bilježi svoje dojmove dok je tražio kakvo siromaštvo treba da bude u Družbi Isusovoj: „Htio sam da to bude prikazano Ocu posredstvom i zago-

vorom Majke i Sina, pa sam prvo njoj upravio molitvu da mi pomogne kod svog Sina i kod Oca. I osjetio sam u sebi kao da idem ili kao da me nose pred Oca.”

Druga važna tema u *Duhovnim vježbama* nakon koje poziva na sličnu molitvu jest razmatranje o *Dvije zastave* (Kristova i Sotonina zastava) (br. 147). U trostrukom razgovoru on moli milost da bude primljen pod Isusovu zastavu, a to znači da slijedi Krista u siromaštvu i u podnošenju nepravdi. I tu je prisutno isto dramsko (i dramatično) uprizorenje. Tu su Krist, Sotona, strategija jednog i drugog, a u molitvi Gospa, Isus i Otac nebeski. Molitva slijedi dinamiku kao i prije.

Treća tema, a govori o *tri vrste ljudi* (br. 156), potiče Ignaciju na istu molitvu. Ignacije, kao dubok psiholog, dobro poznaće čovjeka. Znao je da ima ljudi koji su puni dobrih želja, ali su posve nedjelotvorni. Ne prihvataju se ničeg kako bi ostvarili dobre nakane. Drugi će upotrijebiti polovična i neprikladna sredstva jer u biti nisu donijeli čvrstu odluku. Treći su radikalni, spremni slijediti Isusa i uz cijenu žrtava, služiti Bogu ma kako to bilo zahtjevno. Takva je spremnost milost, dar Božji, vrlo značajan za kršćanina. To se može samo izmoliti. Zamjećujemo da se i tu zbiva prava drama jer se radi o nečem gdje se čovjek mora založiti uz puno borbe i zalađanja. I tu Ignacije poziva na snažnu molitvu trostrukog razgovora jer bi se želio uvrstiti u skupinu odvažnih ljudi treće vrste.

Četvrta je tema vrlo osjetljiva u duhovnom životu. Radi se možda o mističnom sjednjenu s Isusom Kristom, a Ignacije temu iznosi pod naslovom *O tri načina poniznosti* (br. 168). Tu se govori o želji da slijedimo Krista ne samo tako da izbjegavamo teške i lake grijeha, nego želimo biti dionici i Isusove sudbine u stvarnom siromaštvu i trpljenju, sve do mučeništva. Takvo raspoloženje u duhovnom životu na najveći mogući način nas sjedinjuje s Kristom. To može biti samo plod Božje milosti. Stoga tu opet pristaje spomenuti trostruki razgovor. Sličan se razgovor preporučuje na početku “trećeg tjedna” *Duhovnih vježbi* kad se ulazi u razmatranje o muci Isusovoj (br. 199). Da ta raz-

matranja ne bi bila površna, u trostrukom se razgovoru moli milost potpunog nasljeđovanja Isusa Krista, pa i u stvarnom siromaštvu i trpljenju, ako je takva volja Božja.

U sličnim “razgovorima” Ignacije, osim spomenutih osoba – Blažene Djevice Marije, Isusa i Oca Nebeskog – spominje i “sve svece i svetice nebeskog dvora” te se u njihovoj nazočnosti moli Ocu. Tu se prizor još više proširuje. Ozbiljan molitelj tako doživljava svoju molitvu ne samo kao nešto svečano, nego i kao nešto što on ozbiljno želi izmoliti od Boga. Ljudskoj psihi odgovara da ozbiljne stvari doživi na što ozbiljniji način, kao vlastitu dramu u koju ulazi sav i odgovorno. Svi spomenuti momenti su takvi da čovjeka zahvaćaju i stoga im se u *Duhovnim vježbama* priprema i odgovarajući ugodač koji nije tek stvoren našom maštom, nego je biblijski i teološki utemeljen.

Pokušajte za neku važnu milost moliti slijedeći Ignacijeve upute koje smo ovdje iznijeli. Možda ćete više zavoljeti molitvu, a možda će se i kakvoča vašega duhovnog života povećati. Možda vam Gospodin poda dar molitve za kojim ste dugo čeznuli. **IP**

Eufrasiana; Krist na sferi s apostolima

Getsemani – izvor milosrđa Božjega

Tomislav Ćurić, SJ

Tvoja muka, Bože moj... Nemoćni smo pred tim prizorom! Getsemani... Gospodine, privini nas na svoje grudi kako bismo osjetili agoniju jednoga Srca koje je više od svih ljubilo, više se od svih davalo, a koje je evo pritisnuto zlom, mržnjom, grijehom. Potrebna mu je utjeha, a ne nalazi je... Ljubljeni učenici su daleko, tri najdraža apostola spavaju. Pod teškim teretom koji ga pritiše teče obilan znoj i kaplje krvi prekrivajući njegovo božansko Tijelo... Kalež, prepun gorčine, osamljenosti, neshvaćenosti ulijeva mu se u Srce. Za vrijeme svoga zemaljskog vijeka već se pripravljao na njega. Osamljen i nepoznat bijaše u danima svojega božanskog djetinjstva, živeći od tjelesnoga rada i u siromaštvu i skromnosti nazaretskoga doma. Sam bijaše u pustinji, boreći se s napasnikom, a prije dolaska vjernih andjela. Sam i neshvaćen bijaše kad je navještao radosnu vijest o kraljevstvu Božjem, koju njegov narod, tvrda srca i spore pameti, nije mogao razumjeti. Sam bijaše na brdu udubljen u molitvi te pri otpuštanju grijeha javnim grješnicima, tražeći od njih da pročiste svoje duše u iskrenom kajanju, suzama i ljubavi prema bližnjemu. Pa i među samim apostolima bijaše osamljen jer ni oni nisu razumjeli njegova uzvišena poslanja, nisu razumjeli njegovu pouku o kraljevstvu Očevu, sanjajući o njegovoj zemaljskoj vlasti, ljudskoj slavi...

Isuse, to bijaše tvoje nekrvno mučeništvo, plemenito i uzvišeno... No evo, u sjeni maslina u Getsemanskom vrtu, ponovno proživiljavaš nikad strašniju, ali i nikad plodonosniju samoću... Što bi bilo s nama, Bože, kad bi se iskapilo ovo ulje milosrđa iz tebe, plodne Masline, za koju je napisano: "Ja sam plodna maslina u kući Gospodnjoj?" (Ps 52,10). Doista, nikad nam

neće uzmanjkati ovoga ulja jer sve dok bude i jedna duša koju treba spasiti, cijedit će se ulje iz ove getsemanske preše, teći će krv iz tvoga ranjenog boka za oprštanje grijeha...

Bože, Ti si to učinio za nas, takovu ljubav si nam iskazao... Želimo Ti za to uzvratiti, napokon Te uzljubiti, dokazati Ti svoju ljubav svim mogućim sredstvima? Koja su to sredstva, kako Te ljubiti, Bože, kako Ti reći da te ljubimo?... "Onaj koji me ljubi vršit će moje zapovijedi... Nema veće ljubavi nego položiti svoj život za braću." Ojačaj nas, Oče, za takovo poslanstvo, udijeli nam tu milost jer od Tebe ištemo sve što Ti želimo i dati. Bože, neka naša molitva bude nježno milovanje u trenutcima agonije Tvoga Sina, naša ljubav neka bude samilosna ruka što mu briše krv, naša vjernost neka bude očekivana utjeha. Doista, naše savršeno vršenje staleških dužnosti neka bude željeno društvo, darivanje dušama i ljubav prema braći, neka bude bistra voda što mu gasi žđ, a okrepa ranama neka bude naša čistoća, poniznost i malenost. Pomozi nam da budemo dragocjena sol kojom će se "osoliti" mnoge duše, da žarko čeznemo za njihovim spasenjem jer sve su one kao ogrtaćem pokrivene krvlju Tvoga Sina... Oče, ohrabri nas i u trenutcima naše osobne muke i patnje te daj da razumijemo i spoznamo kako je Tvoje milosrđe uvijek i posvuda s nama, kako Tvoje oko

prati velikom pozornošću svaki pokret našega srca... Učini da budemo uskrsno svjetlo upaljeno na svjećnjaku i usred ovoga našeg vremena, a snaga tom svjetlu neka dolazi iz iskrene ljubavi i sućuti prema getsemanskom Srcu Isusovu. Stoga, udimo k Isusu u Getsemani... IP

Sv. Kliment (Ohrid), 13. st.;
"Raspeće"

Svjetla i izazovi Jubilarne godine

p. Alfred Schneider, SJ

U Jubilarnu smo godinu ušli s velikim nadama koje su se upalile na još većim Božjim obećanjima. Otkrio ih je nadahnutim pogledom papa Ivan Pavao Drugi uranjujući od početka svoga pontifikata u izvore spasenja i motreći budno znakove vremena. Hoće li te nade donijeti vidljive plodove novoga, boljeg, Božjeg svijeta u ovom kratkom trenutku što ga pojedinačno i zajednički živimo? To ovisi o Božjoj providnosti.

Plodovi su slobodan Božji dar, nitko ga ne može predvidjeti ni odrediti. Možemo mu ipak utirati putove. U Jubilarnu godinu unosimo, naime, što smo skupili trogodištem priprave kroz susrete s trima božanskim osobama. O čovjekovoj spremnosti da živi u saobraćaju s božanskim osobama, da se za taj saobraćaj neprestano čisti i spremi te u svemu što ga okružuje prepoznaće i pozdravlja ljubav Oca, crte lica Njegova Sina i stvaralačku mudrost Njihova Duha, ovisit će plodovi Jubilarne godine. Ovise, dakle, i o nama. No, što nam je činiti?

Prije nego što išta vidljivo poduzmem, prije jubilarnoga hodočašćenja u Rim, u Jeruzalem ili na druga sveta mjesta, mora se nešto dogoditi u nama: molitva Duhu Svetom da nas uvede u tajnu Utjelovljenja. U nju treba ove godine doista uroniti umom i srcem, više nego što to obično činimo. Ova je tajna središte zemaljske stvarnosti i put kojim nebeski svijet silazi k nama i privlači nas k sebi. Duh ju je Sveti izveo u krilu nazaretske Djevice pa samo On može o njoj mjerodavno progovoriti. Učinit će to na sebi svojstven način. Prije svake izgovorene riječi stvara on u srcu ozračeje prikladno za slušanje njegova objaviteljskog govora. Sin se Božji utjelovio zato da bi iz srca trojstvene obitelji prenio na zemlju božanski mir. Valja s njegovom pomoći ući u ozrače toga mira, ukloniti iz sebe svaki nemir, kako god nam on možda ovaj čas bio sladak, pa u duboku molitvenom poklonu upijati Isusov mir, udisati Isusa, jer "on je mir naš" (usp. Ef 2,14). Ova-

ko opremljeni možemo krenuti u potragu za dubljim shvaćanjem Utjelovljenja.

Svaka riječ Novoga zavjeta, osobito evanđeoski tekstovi, uvode nas u tu tajnu. Počinjemo s retkom koji ju je sažeо školski jednostavno: "*Riječ tijelom postade*" (Iv 1,14). Razmišljamo i čudimo se: može li Božja riječ, Bog sam, postati nešto što prije nije bio? Panteisti, koji svoga boga gledaju u stalnoj promjeni i nastajanju, mogli bi to bez poteškoće prihvati. Kršćaninu je malo teže. On u vjeri zna da je Bog vječan i neizmjerno savršen, bez promjene i sjenke od mijene. Sveti pismo mu ipak svjedoči: "*Riječ... postade*". Teologija to pokušava nekako tepajući protumačiti: kad se Bog priopćuje stvorenom biću, sva se promjena zbiva na strani stvorenja, Bog ostaje nepromijenjen. Nešto se ipak moralo i u Bogu dogoditi. Ta On nije tek izvana, poput odijela, navukao na se ljudsku narav. Darovao se je, izišao iz sebe, a da bi to mogao, morao se na neki način isprazniti. Jer kome se darovao? Čovjeku, praznini koja vapi za puninom, praznini tako velikoj kao što je velika Božja punina. Čovjek je Božja punina u negativu. Ulaskom u tu prazninu, nešto se je doista dogodilo s Božjom Riječi. Sva ljudska povijest od toga je časa Božja povijest. Sve njezine mijene, svi usponi i padovi pripadaju Božjoj Riječi. Ona nije u ljudskoj povijesti ono što Sveti pismo nazi va **tijelom**, čovjek sa svojom nutarnjom strukturonom i izvanjskim okružjem; čovjek gledan u svojoj bijedi, slabosti, otuđenosti i grešnosti pripada božanskom Logosu i zato on čitav i sve što na nj spada jest i može biti

sakrament spaša. Ovu istinu treba prihvati vjerom tako bezuvjetno jakom da iz srca nestanu svi strahovi, sav nemir i nepovjerenje u Božje danas i sutra. To je izazov Jubilarne godine, ovamo nas želi dovesti meditacija o tajni Utjelovljenja.

„Utjelovljenje“ znači dvoje: čin kojim Riječ Božja sebi prisvaja ljudsku narav i njihova trajna međusobna pripadnost. Riječ se Božja povezala s ljudskom naravu u jednom trenu neopozivo i nepovratno te dovjeka ne može napustiti to jedinstvo. Može ipak sve dublje u nj urastati. Ono što se u času Navještenja dogodilo na oničkoj razini, to pomalo, tijekom Isusova zemaljskog života, ulazi u njegovu svijest. Svakim korakom Isus doživljava osoban susret s bogatstvom i siromaštvom ljudske naravi u svim njezinim slojevima. Ovo zbivanje promatrano u ključnim događajima Isusova puta, kao i u sitnim koracima njegove svagdašnjice. Uranjujući na Jordanu u vodu krštenja on svećano izriče svoju solidarnost sa sudbiniom svega svijeta, a u Getsemaniju i na Kalvariji tone do kraja u čovjekovo ništavljivo i praznинu da bi je ispunio svojom puninom. Drama Utjelovljenja je na djelu u toplim ljudskim zgodama: kad Isus plače nad prijateljem, dok tješi žalosne, razgovara s malenima, okružen patnicima uzima na se njihove slabosti i nosi njihove boli (usp. Mt 8,17) ili dok poput svakoga drugog čovjeka hoda cestama ovoga svijeta. Pri tome nije hladan ili ravnodušan, kao pomalo svaki od nas, nego sve grli svojim pogledom, sve u sebe prima i blagoslovila. Utjelovljenje – zaruke Božjega Sina i ljud-

ske naravi – zbivaju se do konca svijeta. A Duh Sveti je njihova tajanstvena veza.

Pod vodstvom Duha Zaručnik pronalazi uvijek nove načine i znakove Utjelovljenja: pritjelovljuje si ljudsku riječ, kruh, zajednicu i sve što joj pripada. Svaki od ovih znakova nosi u sebi čitavo bogatstvo Božje utjelovljene Riječi, u svakome se ona na nov način objavljuje. Po riječi koja se u Isusovo ime prinosi prostorima i vjekovima Božji Sin stiže onamo kamo nije dospio za vrijeme svoga zemaljskog puta, te kao kvasac preobrazuje u sebe svakoga koji sluša njegovu riječ. Postavši hranom on se do dna utkao u duh, dušu i tijelo čovjekova bića da bi zauvijek ostao dobar dar – euharistija. Ugradio se u sve razine čovjekova pojedinačnog i društvenog svijeta, ništa nije ostalo izvan velikoga božanskog zagrljaja što ga zovemo Utjelovljenjem. Napokon ga živa gledamo u zajednici. Od onoga časa kad se na nju spustio Kristov životvorni Duh, onaj isti Duh koji je nekoć osjenio krilo Djevice, Crkva već jest i još više postaje Njegovo Tijelo. Napajajući se na milosnim izvorima svoga Zaručnika, raste ona kao razgranato stablo prema Kristu ‘dok svi ne prispijemo... do čovjeka savršena, do mjere uzrasta punine Kristove’ (v. Ef 4,13).

Sveto pismo, a s njime i crkveni oci prvih stoljeća, opisuju dramu spaša kao velik silazak i uzlazak (usp. Ef 4,8–10). Izlazeći iz svoga trojstvenog doma, Božja se Riječ uputila na kružno putovanje u dvije etape. Prva od njih, silazak, zbila se u djelu Utjelovljenja te se nastavlja pred našim očima. Kad bi nam vjera bila živa, a nutarne oko čisto, mogli bismo promatrati kako životvorna rosa silazi u žile ovoga svijeta i mijenja ga. Bio bi to prizor dostojan neprestana motrenja i izvor neuništive nade. Druga etapa, uzlazak, ipak je već i u nama na djelu. Gdje se god svjetlo odozgo spusti u brazde ove zemlje, nastaje gibanje, novi život klije te nevidljivo, ali nezadrživo raste prema Kristovoj punini (usp. Ef 4,13). Velik je izazov jubilarne godine čvrstim pogledom uvis i sigurnim hodom ubrzati povratak svijeta u Očev dom. IP

Fra Angelico; „Navještenje“ (Cortona,
Diecezanski muzej)

Misterij čovjeka i čovjekova psiha

Miroslav Fridl, SJ

Nеке psihološke teorije su od svoga početka htjele što više ostvariti status znanstvenosti po uzoru na prirodne znanosti pa su, dosljedno tome, usredotočile svoju pozornost na one vanjske fenomene čovjekova ponašanja koji se lako mogu promatrati, statistički obradivati, ponavljati, pa su imale tendenciju čovjekovo psihološko djelovanje promatrati kroz pojednostavljenu shemu "podražaj – reakcija" (u tom se smislu ističe biheviorizam).

Druge pak teorije dolaze do podsvjesnih čovjekovih dinamika; te su teorije pokušale razjasniti i odrediti podsvjesne uzroke svješnih i uočljivih simptoma. Pritom su (ovdje se prvenstveno misli na Freudovu psihanalizu) negirale da se u dubinskom promatranju čovjekove stvarnosti treba voditi računa i o činjenici da je čovjek prije svega veliki misterij, a još više je misterij Onaj koji ga je stvorio tako misterioznoga.

Treće teorije su više vodile računa i o toj misterioznoj dimenziji čovjeka koja ima određenu povezanost i utjecaj na čovjekovu psihu (tu se svakako misli na Junga i na Frankla). Međutim, uvjeren sam da nećemo pogriješiti ako kažemo kako je u tome najviše uspjela dubinska psihologija kršćanske orijentacije koja daje puno kompletniju antropološku viziju, polazeći od filozofije, teologije i psihologije; a unutar te psihologije posebno valja spomenuti talijanskoga isusovca Franca Imodu i njegovu knjigu "*Čovjekov razvoj, psihologija i misterij*".

Da li bismo znali nešto odgovoriti na pitanje: kakva bi to mogla biti veza između osnovne činjenice da je čovjek misterij i njegove psihičke strukture? F. Imoda u središte toga odgovora postavlja, odnosno pronalazi tri osnovna "parametra" koji konkretiziraju i obličuju stvarnost misterija. Oni pomažu uokviriti određeni niz problema, psihičkih pojava i osobina, dajući im cjelinu i zadržavajući istodobno odnos

prema misteriju. Ta tri parametra su: drugotnost, vremenitost i psihološki stadiji.

Parametar "drugotnosti" označava neizbrisivu činjenicu da čovjek u svom životu uvijek nailazi na nešto drugo i tek po tom kontrastu prema drugom osoba jasnije i dublje doživljava svu stvarnost svoje subjektivnosti. To se događa već nakon rođenja kada dijete više nije u sigurnoj i mirnoj toplini majčine utrobe, nego se susreće s dosad nepoznatim svijetom pred kojim osjeća tjeskobu jer mu više ne pruža sigurnost koju je imao prije (a ta je tjeskoba još intenzivnija ako je već od prvih dana imalo veće neugodne doživljaje). Tako dijete susreće druge predmete, osobe, ima ugodne i neugodne doživljaje, sve više se širi horizont njegova svijeta. U tom progresu u upoznavanju i komuniciranju s "nečim drugim" od osnovne je važnosti da se čovjek otvori i za najradikalnije, najveće i najveličanstvenije "drugo", a to "Drugo" je Bog. Pred tim "Drugim" osoba osjeća i najveću tjeskobu jer osjeća da neizbjegno ide prema njoj svim svojim bićem, a tako malo zna (razumski i osjećajno) što je to "Drugo" i kakav će biti susret s Njim. Jedna od najboljih strana ove psihološke teorije je da istinski i kvalitativno može pomoći u otkrivanju i postupnom uklanjanju raznih "struktura" koje otežavaju sve istinski i intenzivniji dodir s tim veličanstvenim i apsolutnim Drugim.

Drugi parametar je "povjesnost": čovjek, kada dođe do izraženje svijesti i znanja o svijetu i sebi, neizbjegno živi i djeluje u napetosti; u prvom parametru se radi o napetosti ja – drugo, a u ovom parametru se radi o napetosti između pola svoje povijesti (tj. svojih svjesnih, a pogotovo podsvjesnih, uvjetovanosti) i pola svoje budućnosti (tj. one stvarnosti koju čovjek želi postići, ili će na ovaj ili onaj način morati postići, a u hodu prema kojoj mu pomaže ili odmaže njegova povijest, koja mu može biti krila, ali i okov u hodu prema budućem cilju).

Konačno, parametar "psiholoških stadija" govori o raznim fazama čovjekova razvoja u kojima je on tretiran i ponaša se ovako ili onako, odnosno koji mu sa svoje strane omogućuju da činjeničnost svoga misterija prihvati i da je bude svjestan dublje, intenzivnije i ozbiljnije ili pak ne. Tu su neki doista "imali sreće", u odnosu na neke druge, no za takve Isus kaže da će se od njih više i tražiti jer im je više dano.

Ovo naše razmišljanje o povezanosti psihe i misterija u čovjeku možemo povezati s Rahnerovom teološko-egzistencijalnom misli po kojoj čovjek misteriozni temelj i cilj svoga postojanja, tj. Svetu Tajnu, spoznaje tek u dijalektičkoj napetosti prema konkretnim, kategorijalnim i pojedinačnim stvarnostima koje na neki način odražavaju i upućuju na najveći Misterij. **IP**

JUBILEJ

Umjetnost i Jubilej

p. Ivica Musa, SJ

Od samih početaka obilježavanja Jubileja nastaje potreba umjetničkoga bilježenja tih važnih trenutaka u hodu Crkve. Naravno, od važnosti nije čisto prigodničarsko memoriranje tih važnih dogadaja, već upravo inspiracija, poticaji na umjetničko stvaranje.

Jubileji su neodjeljivi od Rima i njegovih značenja, bilo umjetničkih bilo onih vezanih uz duhovnu tradiciju Crkve. Stoga je i najveći dio umjetničkih djela vezanih za nadahnute tema Jubileja nazovan upravo u Rimu. Već je prvi Jubilej 1300. ovjekovječio veliki Giotto, u ciklusu fresaka na lateranskoj *Loži blagoslova*. Ulomak freske na kojoj je predstavljeno otvaranje Jubileja, što je učinio papa Bonifacije VIII., nalazi se danas u bazilici Svetoga Ivana Lateranskog. Isti je umjetnik načinio i glasovitu *Navicellu*, mozaik koji predstavlja Isusa, sv. Petra dok hoda po vodi te apostole, danas vidljiv na unutarnjoj strani ulaza u predvorje bazilike Sv. Petra.

U predvečerje Jubileja 1450. Beato Angelico je ukrasio freskama Papinu kapelu, po papi Nikoli V. nazvanoj *Nicolina*, s temama iz života mučenika sv. Stjepana i sv. Lovre.

Giotto; *Otvaranje prve jubilarne godine 1300.*

Siksto IV. je u pripravama Jubileja 1475. dao izgraditi dvorsku kapelu (*Magna Capella Sacri Palatii*) u Vatikanu, određenu i za održavanje konklava – izbora papa, koja će, po dovršenju njezina unutarnjeg oslikavanja, nekoliko desetljeća poslije postati jednom od najpoznatijih umjetničkih cjelina uopće. Kapela će dobiti ime po papi – Sikstina.

Umjetnost nadahnuta Jubilejima nije ipak ograničena samo na Rim. U Augsburgu je npr. crkva Svetе Katarine, samostanska

P. Perugino; "Isus predaje Petru ključeve Kraljevstva"

crkva dominikanki, postala, dopuštenjem Inocenta VIII., mjesto dobivanja istih oprosta kao i u rimskim crkvama. Za prigodu Jubileja 1500. na likovnom ukrašavanju crkve radili su Hans Holbein Stariji i Hans Burckmair.

Zanimljivo je svjedočanstvo i o sudjelovanju poznatih umjetnika u hodočašćenju po rimskim bazilikama. Želeći olakšati tegobe obvezе hodočašćenja pješice, Papa dodjeđuje dispenze Vasariju i Michelangelu, koji dobivaju pravo jašći obići rimske bazilike. Michelangelo, međutim, nije želio iskoristiti ovo pravo te je, zajedno s ostalim vjernicima, pješice hodočastio od jedne do druge bazilike.

Jubilej 1575. donosi iznimnu umjetničku djelatnost. U bazilici Santa Maria Maggiore Grgur XIII. sagradio je veličanstvenu kapelu po njemu nazvana *Gregoriana*; počinje gradnju palaće na Quirinalu, u kojoj će pape rezidirati nekoliko stoljeća, sve do 1870. Za Jubilej 1600. ne nedostaju velika imena: Carlo Maderno, Domenico Fontana te najzvučnije – Caravaggio, čije se glasovito platno *Madonna dei pellegrini* (Hodočasnička Gospa), nadahnuto duhovnim zahodom Jubileja, danas čuva u crkvi Sv. Augustina.

Bernini je za Jubilej 1625. dovršio postolje brončanog baldahina iznad groba sv. Petra. Godine 1650. Alessandro Algardi radi duboki mramorni reljef s likom pape Leona koji zaustavlja Atilu; danas se čuva u bazilici Sv. Petra; Borromini obnavlja rimsku katedralu – baziliku Sv. Ivana Lateranskog, gradeći istodobno i crkvu Svetе Agneze.

Kasnija stoljeća nisu tako bogata umjetničkim novitetima nadahnutim temama jubileja. No, jubileji su uvijek bili poticaj i neposredan povod ponovnom vrednovanju kulturnoga blaga kao i izravnim zahvatima na njegovu očuvanje. Tako i ovaj Veliki Jubilej 2000. prati iznimnim trud oko obnove prvorazredne kulturne baštine: obnove pročelja Sv. Petra te Sv. Ivana Lateranskog, obnova mozaika u apsidi bazilike Santa Maria Maggiore, temeljita obnova prve barokne crkve Al Gesù (Presveto ime Isusovo) te poznate crkve Svetog Ignacija (za nas posebno važne jer je u njoj pokopan otac hrvatske gramatike p. Bartol Kašić). Povodom Jubileja održavaju se brojne izložbe, predavanja, seminari, a tiskano je i niz vrlo vrijednih izdanja kojima nam se neprestano u novom svjetlu približava iznimna vrijednost ove drevne tradicije. Ovaj je Jubilej ostao vjeran i u tome smislu svojim prethodnicima. IP

Kapela Nikole V.; "Suđenje sv. Lovri"

Stoljeće mučenika

Dalibor Renić, SJ

Kada sam prije koju godinu, pred ulazak u Družbu Isusovu, razmišljao o isusovačkom zvanju i motivima koji me k njemu privlače, shvatio sam da taj poziv nije zemaljski i da ga ne može osmisliti nikakav zemaljski razlog. Vjera u Evandelje Isusa Krista, kreposti u njemu utemeljene te vjera u Kristovu Crkvu jedino je što može valjano motivirati jednoga mladića da stupi u Družbu i što ga može u njoj održati do kraja. Pitao sam se, stoga, o svojoj vjeri: kako vjerujem, koliko vjerujem, da li stvarno vjerujem? Jedan od presudnih trenutaka bio je divan uvid da je moguće vjerovati i po vjeri stvarno živjeti Božji poziv.

Isusovački martirologij XX. stoljeća

Kada govorimo o mučenicima vjere, Crkva postavlja tri uvjeta koji bi trebali biti ispunjeni da bi se na nekoga primijenio taj naslov u punom smislu riječi: 1. da je osoba ubijena ili umrla od posljedica zlostavljanja; 2. da je progonitelj bio motiviran mržnjom na vjeru ili na praksu za vjeru bitnih kreposti; 3. da su mučenici djelovali svjesni opasnosti po život. Dakako, ovo su zahtjevi za pokretanje postupka za proglašenje blaženim, no mi u običnom životu mučeništvo shvaćamo šire te ne provodimo nekakva potanka ispitiva-

vanja o ispunjenju svih uvjeta. Tako ni ovaj članak nema pretenziju preduhitriti sud Crkve, nego ukazati na stvarnost kršćanskog poziva – da je žrtva njegov ravnopravan dio, kao i veselje.

Dvadeseto stoljeće daje dovoljno materijala da se uverimo koliko Crkva uistinu jest Crkva mučenika. Sveti Otac je pozvao da u ovoj Jubilejskoj godini na poseban način obnovimo sjećanje na njih. Članovi Družbe Isusove obilato su sudjelovali u toj "mučenika hrabroj četri". U dvadesetom stoljeću poradi ljubavi prema Bogu i bližnjemu umrlo je više od 300 isusovaca. U tzv. bokserском ustanku u Kini na prijelazu stoljeća ubijena su četvorica; u turskim progonima Armenaca (1915.– 1916.) dvojica;

Španjolskom građanskom ratu od ruke socijalističkih republikanaca stradala su čak 122 isusovaca, gotovo svi u jednoj godini: 1936.; za pedesetoricu od njih pokrenut je proces za proglašenje blaženima. U fašističkim progonima u Europi i jugoistočnoj Aziji ubijena su 82, a u komunističkim progonima u istočnoj Europi i Kini oko 60 isusovaca. Uglavnom antikomunistički usmjereni diktatorski režimi, srditi na Crkvu zbog njezina zalagan-

Slika dolje i desno: Blaženi Miguel Augustin Pro (1891–1927)

ja za sirotinju, izravno su krivi za smrt jednoga isusovca na Filipinima i trinaestoricu u Latinskoj Americi. Zbog mržnje prema bijelim misionarima, u Africi je stradalo 17, a u Indiji i Libanonu 11 Družbinih članova. Petorica isusovaca mučenika iz ovoga stoljeća proglašena su blaženima, četvorica iz već spomenutoga bokserskog ustanka: Leon Mangin, Paul Denn, Remigius Isore i Modestus And-

lauer, te žrtva masonske diktature u Meksiku p. Mihael Augustin Pro, strijeljan 1927. godine. Mogli bismo k njima pribrojiti i blaženoga Ruperta Mayera, koji je umro nekoliko mjeseci nakon puštanja na slobodu 1945., nakon nekoliko godina torture u naciističkim zatvorima i logorima, iako se on ne vodi službeno kao mučenik.

Naša subraća

Nesretne bezbožne ideologije su se potrudile da i Družba Isusova u Hrvatskoj može spominjati subraću koja su postala žrtve mržnje prema vjeri. Radi se o tih 45 kobnih godina vladavine komunističkoga socijalizma. Tada su svi politički i svjetonazorski neistomišljenici režima ujedno bili gledani kao neprijatelji. A bilo ih je mnogo, osobito hrvatskih katolika. Ideolozi su kanili postupiti po staroj taktici: udari pastira pa će se stado razbežati. Zahvaljujući Providnosti, taj plan im nije uspio. Midanom spominjemo hrvatske isusovce koji su u tim progonima bili zlostavljeni do smrti. Svjedočanstvo svakoga od njih je na svoj način potresno i zadivljujuće.

Pater **Petar Perica** (1881.–1944.) bio je omiljeni apostol dubrovačke mladeži, duhovnik Križarskog bratstva i vođa sjemenišne Marijine kongregacije, pjesnik, iznad svake politike, čovjek – uzor ljubavi prema Crkvi i hrvatskoj domovini. To je bio nje-

gov “zločin”. Odmah po ulasku partizana u grad pod Srđem, na ulicama su istaknuti plakati s imenima uglednih Dubrovčana, svih “u ime naroda” osuđenih “na smrtnu kaznu strijeljanjem ili konfiskaciju imovine”, među njima ime oca Perice. Nakon tri dana, oko deset sati navečer, na vrata isusovačke rezidencije pokucala su dva vojnika. Otac Perica nije spavao. Na poziv poglavara spremno i mirno se spustio u predvorje. Pomolio se na klecalu, zamolio subraću za oproštenje te izustio: “Presveto Srce Isusovo, smiluj mi se. Ako je žrtva, pa neka bude, primam je!” Odveden je na otočić Daksu i tamo pogubljen.

Ivo Gugić, kasnije kotorski biskup, sačuvao je ovo svjedočanstvo: “Nakon hapšenja, u noći od 23. na 24. listopada skupa s ostalim žrtvama, sproveden je iz zatvora i o. Perica i prevezan na otočić Daksu. Od njegova sprovodnika čuo sam ove pojedinosti: Iz stare samostanske zgrade na otočiću vodili su jednog po jednog tobože na šetnju, dok ne dode lađa kojom će se nastaviti putovanje na Vis.

U okolišu samostanske crkve neki su zatočenici već ranije iskopali nekoliko jama. Tako je bio izveden i o. Perica. Skinuli su mu haljine, za koje se otimao. Onako gola potezali su ga za bradu i dobacivali mu podrugljive riječi i neosnovane optužbe. On je zazivao Boga u pomoć, molio se da izdrži u mukama, a obraćao se i svojim mučiteljima s riječima: ‘Djeco, nemojte me mučiti, radije me ubijte!’

ZNAMENITI ISUSOVCI

Baćen je u jamu i ustrijeljen nekom puškom na pritisak zraka. (...)

Kad su vjernici na službenom javnom oglašu strijeljanih uz ostala imena pročitali i ime o. Perice, svi su ga šaptom sažaljevali, a mnogi i javno zaplakali. Govorili su: "Umro je svetac kao mučenik. On će za nas moliti, a mi njemu!" Mnogi su tražili komadiće njegova odijela, ili bilo kojeg predmeta, da mogu imati kao relikviju i milu uspomenu."

p. Petar Perica

Nakon "oslobođenja", partizanima su trn u oku bili baš oni isusovci angažirani u društvenom životu i s velikim ugledom u gradu. Bez sumnje, poneki je znao reći koju "žešću" u propovijedi, ali njihovo domoljublje ne može se nazvati miješanjem u politiku. Naravno, za optužbu za "protunarodnu djelatnost" dovoljna je bila njihova nacionalna svijest i bilo kakva uloga u javnom životu Nezavisne Države Hrvatske, slično kao u slučaju blaženoga nadbiskupa Stepinca. Novi vođe su bili još srditiji zbog činjenice da isusovci nisu htjeli ispunjavati njihove želje. Zbog vjernosti općoj Crkvi naši patri i braća su neprestano bili pod paskom. Njih 27 su pretrpjeli zatvorske kazne, a ispitivanja i premetačine, smicalice, podvaljivanja i laži, bili su redovita pojava. Uvjete suđenja, ako ih je i bilo, ne treba ni spominjati. Neki se iz zatvora nisu vratili.

Pater **Josip Müller** (1893.–1945.) bio je zatvorski duhovnik u Zagrebu i prije i za vrijeme rata. Na toj službi je pomagao i

p. Josip Müller

utamničenim komunistima, a nekim je Židovima pomogao da emigriraju. Bio je ugledan i utjecajan u javnosti, ali nikada nije bio političar. Svjedoci ga se sjećaju kao vrlo draga čovjeka, uvijek raspoložena za pomoć komu god ustreba. To mu ipak nije pomoglo kada je zavladala strahovlada. Nakon noćnog pretresa jordanovačkog kolegija, odveden je u logor na Borongaju i strijeljan. Pobliže informacije su ostale nedostupne.

U sarajevskom zatvoru od posljedica mučenja umro je p. **Nikola Buljan** (1895.–1946.), uhićen nakon povjesne procesije i propovijedi na Veliku Gospu 1945. P. **Franjo Bortas** (1903.–1947.), vojni kapelan, umro je na sam dan izlaska iz stagradiške tavnice, nakon dvije godine robije. Brat **Joze Bric** (1907.–1945.), rodom Slovenac, netragom je nestao kada se uputio u nabavku za jordanovački kolegij. Treba spomenuti da je strijeljani sarajevski apostol mladeži velečasni **Ivan Čon-**

p. Franjo Bortas

drić (1918.–1946.), koji se nije htio odreći svoga zvanja i celibata, premda mu je nuđeno pomilovanje ako napusti svećeništvo i oženi se, također bio kandidat za Družbu, što se spominje i u njegovu životopisu.

Smrt brata **Martina Megliča** (1871.–1945.), Slovenga, ne možemo nazvati mučeničkom u užem smislu riječi, ali na neki način on to sigurno jest. Kada su partizani krajem 1944. zauzeli Travnik, među prvima su zatvorili patra Stjepana Flodina. Brat Martin razmišljao je ovako: pater Flodin je svećenik, još u snazi, mnogo toga još može učiniti za duše na zemlji, a ja sam već starac. Bolje je da stradam ja, nego on. S tom mišlju otisao je k patru rektoru i molio za dopuštenje da svoj život ponudi Gospodinu za život patra Flodina. Rektor je to dopustio kao čin bratove privatne pobožnosti. Nedugo zatim partizani su isusovce protjerali iz Travnika, ali kako su se ustručavali sami ih pobiti, uputili su ih prema teritoriju pod nadzorom Nijemaca – znali su da će Nijemci na njih pucati. Tako je i bilo: 22. veljače 1945. povorka od tridesetak isusovaca, po dubokom bosanskom snijegu, vozeći nemoćne članove zajednice na saonicama, odjednom se našla na ničoj zemlji, pred njemačkim cijevima. Započela je pucnjava koja se smirila kada su vojnici shvatili da se radi o redovnicima. Tada je jedan metak doletio niotkuda i usmratio brata Megliča. Nitko drugi iz povorke nije stradao. Pater Flodin je proveo niz godina po zatvorima, ali se na kraju vratio u Zagreb i tamo poživio do 80. godine života. Teško je ne povjerovati da je sve to plod prikazanja brata Martina.

Najmlađi na ovom popisu je **Izidor Bistrović** (1949.–1969.), novak, ubijen na služenju vojnoga roka. Svi naši patri reći će kako je redovito teška bila vojna obveza, osobito u vrijeme kada su pritisci na Crkvu bili jači. Često su nailazili na otvorenu mržnju, pokušavalo ih se ili slomiti još kao mlade bogoslove, ili navesti na krivi put. Sve to je doživio i mladi Izidor. U vojsku je dobio čin desetara, iako se protivio, znajući da ga na taj način žele zavesti. Nudem mu je i viši čin te aktivna časnička služba nakon

redovitoga vojnog roka, davali povjerljivi poslovi, samo da napusti svećeničko zvanje. Njegov komentar je bio: "Nisam za to htio ni čuti, jer imam samo jednu želju, a ta je postati svećenik." Vjerojatno su se u njegovu nepokolebljivost uvjerili i nadređeni u vojski. Konačno je, rano ujutro 4. studenoga 1969., ubijen u Blažuju kod Sarajeva. Službeno pismeno priopćenje vojne vlasti glasilo je: "Vojnik M. T. nakon što je ubio desetara Izidora Bistrovića htio je i sebi oduzeti život ispalivši si u trbuš tri metka." Što je stajalo iza toga, što se stvarno zabilo ostalo je obavijeno velom tajne.

Političke i svjetonazorske prilike u Europi našega vremena uopće nisu tako banalne kako nam se prikazuju. Današnji poredak možda je teži i od komunizma utoliko što se u njemu barem znalo na čemu smo. Suvremeni izazov za kršćanina je liberalni pragmatizam u kojem nema vrednota, osim interesa vojno i financijski jačega. Svjedočenje vječnih božanskih i ljudskih vrijednosti već sada traži žrtvu. Ona je neizostavan dio kako Kristova života, tako i života njegova otajstvenog tijela Crkve, ali i života nas udova. No, ne zaboravimo, jednako je sastavni dio vjerničkoga života i uskrsnuće na vječni život. Jedino vječnost s Gospodinom daje smisao ljudskome postojanju. IP

Izidor Bistrović

Isusovačka klasična gimnazija s pravom javnosti u Osijeku

p. Miroslav Čadek, SJ

Prigodom 270. obljetnice osnutka prve gimnazije u Osijeku, koju su osnovali isusovci, prije dvije godine (1998.) ponovno je osnovana Isusovačka klasična gimnazija s pravom javnosti i započela svoj rad u rujnu iste godine u prostorijama II. gimnazije.

Početak je bio skroman (jedno odjeljenje prvoga razreda u kojem su bila 23 učenika), ali valjalo je započeti i, uzdajući se u Božju providnost, nadati se najboljem. Novoosnovana Isusovačka klasična gimnazija sada, u drugoj godini svoga rada, broji 86 učenika, ima solidan nastavnički kadar, zanimanje djece i roditelja za školu raste. Ali, ona nema svojih vlastitih prostorija. U II. gimnaziji, gdje smo "podstanari", nema prostora za nove razrede i početak nove školske godine. Do preseljenja u nove prostorije tajništvo škole i sve informacije nalaze se na adresi: Isusovačka klasična gimnazija, Kard. A. Stepinca 27, 31000 Osijek (tel. 031/211-608, fax 211-607).

Pročelje Gimnazije u osiječkoj Tvrđi

Gradsko poglavarstvo nam je nakon dugih razgovora dodijelilo prostorije u zgradu koja se nalazi u Tvrđi, staroj povijesnoj jezgri grada (na slici). Time se htjela ispraviti nepravda koja nam je učinjena 1947. kad nismo mogli nastaviti sa započetom gradnjom kolegija. Ugovor o dodjeli prostora potpisani je 28. siječnja 2000. u zgradi Gradskog poglavarstva. Ugovor su potpisali gradonačelnik Osijeka, gosp. Zlatko Kramarić, i provincijal naše Provincije, o. Ivan Macan, uz nazočnost predstavnika gradskoga poglavarstva i članova isusovačke zajednice u Osijeku.

Isusovačka klasična gimnazija nudi nastavni plan i program klasične gimnazije kako ga je predložilo Ministarstvo prosvjete i športa RH. Nastava se odvija u kršćanskom ozračju. Naš ideal je zdravo zajedništvo, suradnja obitelji, učenika i škole; usvajanje osnovnih ljudskih i kršćanskih vrednota, pozitivan stav prema životu u suradnji oko izgradnje boljega i pravednijeg svijeta. Gimnazija pomaže mladima stjecati solidno znanje, kako bi izrasli u zrelu osobu, sazrijevajući u vjeri, pomaže im da kao izobraženi i izgrađeni mladići i djevojke nastave studij na sveučilištu.

Osim redovitoga školskog programa, postoji i izvannastavni program koji se sastoji od rada s darovitim i naprednim učenicima, a pomaže se i onima kojima škola slabije ide, organiziraju se izleti i zajednička druženja.

Isusovačka klasična gimnazija u Osijeku dobiva novo značenje i time što se Osijek sve više razvija u sveučilišni grad. Svako sveučilište očekuje solidne kandidate za daljnji studij. Razumljivo je stoga da sveučilište poz-

dravlja naš rad i program, kao što to čini gradsko i županijsko poglavarstvo. U poratnom vremenu, u procesu duhovne obnove i rađanja jedne nove generacije, naša klasična gimnazija ima svoju posebnu ulogu. Mi smo jedina katolička škola u sjeveroistočnom dijelu naše domovine i skladno smo se uklopili u mrežu srednjih škola grada i županije.

Sve što su isusovci radili i što rade u Osijeku na dobrobit je učenika i njihovih obitelji, grada i čitave domovine. Stoga vas molimo da podržite ovaj projekt Isusovačke klasične gimnazije. Naša domovina obiluje bogatstvom raznolikosti i posebnosti. Slavonija ima svojih ljepota, osobitosti i potencijala, stoga zaslužuje da ima i jednu takvu klasičnu gimnaziju. **IP**

Učenici Gimnazije kraj Vukovarskog križa

POTHVATI

Tvoje je poslanje *biti raspet*

Rad s osobama stradalim od mina u Bosni i Hercegovini

Marinko Miličević, SJ

Prikazati ovaj apostolat nekim finim i uglađenim rečenicama bio bi premašaj. Što se tiče ovoga poslanja, ovdje u Sarajevu, imalo bi se o tome mnogo toga govoriti. Mnogo i zapravo ništa. Glavni temelj i pokretač jest ljubav prema neprijatelju, svaka druga ljubav ne ostaje do kraja, zapravo, svaka je druga ljubav sebeljublje. Čovjek bi se mogao pitati: pa dobro, o čemu se tu radi? Evo npr.: jedno jutro dolazi auto iz Republike Srpske. Stiže neki čovjek koji u JRS-u (Jesuit Refugees Service) traži pomoć. Naime, stradao je od mine. Ja sam velikodušno s njim pošao u protetički centar. Međutim, u meni je sve kuhalo: "Gospodine, ti znaš što su ovakvi i možda slični ljudi donedavno radili? Naši su ljudi rasijani po raznim stranama, bez doma, bez ogn-

jišta ili bez svojih najblžih. Zašto sam ja sad tu postavljen među 'ne-svoje'? Pa ne mogu ja raditi protiv sebe: takav sam kakav sam. I, jednostavno: dokle, Gospodine? Dobro, ja znam da su mi na srcu 'naši' ljudi i da oni imaju prednost, ali kako se s ovakvim slučajevima izmiriti?"... Pogledati "unesrećenoga" u oči značilo je vidjeti more patnje i zla... Zar mu ne dopuštaš, sine moj, da on bude radnik barem posljednjega sata? Promotri njegov život! Nitko ga od ljudi nije ljubio u dimenziji križa: preko smrti svoga bića. Ako mu ti ne dadneš priliku da osjeti tvoju nezasluženu ljubav, kao što ti osjećaš moju, možda će mu zauvijek propasti prigoda posljednjega sata. A onda ču tebe pitati za njegov život! Je li on slučajno baš do tebe poslan?... Promotri, u ovoj blagoslovljenoj

POTHVATI

korizmi, moju muku: *Oče, oprosti im jer ne znaju što čine.* Nitko prije mene takvu stvar nije učinio! I ja sam to donio na ovaj svijet kako bi se on spasio, ali tražim velikodušna srca koja će me slijediti u tome do kraja. Takvima povjeravam suspasiteljsku ulogu. Ako misliš da je poslanje kršćanina nešto drugo, a ne biti raspet, onda se varao. Eto, takvih je pun svijet... oni samo produbljuju moju muku. Kad bi barem željeli obraćenje!!!

Hoće li ovaj jadnik, u kojemu ja toliko trpim, doživjeti preko tebe moj poziv: *dodite k meni svi koji ste izmoreni i opterećeni*, jer svi ste izmoreni grijesima, ili ćeš reći: sve je samo pričin. Evo, ti nisi mogao moliti u zadnje vrijeme jer si bio opterećen mržnjom prema neprijateljima, koje si zapravo sam sebi načinio. Međutim, ne zaboravi da patnja ima dinamizam kao i vječnost. Što god mi ponudiš, a da to nije ljubav, beskorisno je i tibi i meni. Tko još razumije da je bit kršćanske ljubavi: ljubav prema neprijatelju? A nitko nije bez neprijatelja jer ako sam ja, koji sam bio najbolji čovjek na svijetu, imao neprijatelje, nemoguće je da ih vi

nemate. Kako bi inače bili pozvani na savršenu ljubav? Trebaš biti zahvalan da si u narodu koji proživljava razna progonstva, a to neće biti bez blagoslova. **IP**

Isusovački novaci pred sarajevskom katedralom

ZANIMLJIVOSTI

Zapis s puta po Indiji

Darko Perković, SJ

Dragi čitatelji Ignacijeva puta!

Htio bih da se kroz ovaj članak možete nakratko susresti s likom o. Ante Gabrića, našega poznatog misionara, kojega smo desetu obljetnicu smrti nedavno proslavili prigodnim simpozijem. Tako želim s vama podijeliti neke dojmove koje nosim iz Zapadnog Bengala, indijske države u kojoj je o. Gabrić proveo cijeli svoj misionarski život. Ondje sam proveo pet mjeseci obilazeći razna manja mjesta. U samu kraju u kojem je radio o. Ante proveo sam deset dana i obišao mnoga sela u kojima i danas stoje crkve koje je sagradio i živa Crkva koju je svojom vjerom rodio. Ispričat ću vam jednu zgodu iz života o. Ante koju sam ondje čuo od jednoga domaćeg katolika. Čini mi se da je široj javnosti ta zgoda nepoznata, a vjerujem da će vas se dobiti.

Neki se hindusi urotiše protiv njega te odlučiše prebiti ga na smrt. Vidjeli su, naime, da Ante uvijek kada dolazi u njihova sela, najviše priča s njihovom

dječicom. Tu je metodu pristupa ljudima Gabrić, zapravo, često koristio. Kroz dječju bezazlenost donio bi u selo svijest o vlastitim kršćanskim uvjerenjima i ujedno doznao o

teškoćama s kojima se ljudi susreću. No, oni su hindusi previdjeli njegove dobre namjere. Pomislili su da nekim čudnim i krivim naukom zavodi djecu. Ta nevjerica u njima pretvori se u strah i zatim u srdžbu te odlučiše ukloniti ga za stalno iz njihove sredine.

Tako se jednom prilikom njih tri-četiri stotine okupiše na riječnom pristaništu u Bošontiju. Bili su doznavali da se otac toga dana vraća iz Kalkute pa dodoše da ga zatku šakama i batinama. Nekoliko se zabrinutih prijatelja oca Gabrića uputi njemu ususret te ga upozoriše na ono što mu se spremi. On ih upita: "A na kojem

Crkva u Ranigoru, prva koju je p. Gabrić sagradio u Indiji

me to pristaništu čekaju?" "U Bošontiju!" odgovore. "Pa dobro", reče, "idem, onda, baš onamo." I ukrca se, tako, na brod te krene put onoga uzvrvjelog osinjaka. Vidjevši svoje prijatelje kako sa strepnjom gledaju preko brodskog pramca, reče im: "Ne bojte se! Isus je uza me!"

Brod se polako dovuće do bošontijskog mola, a poslužitelj kormilara upre neke ljestve u obalu kako bi putnici mogli sići. Gabrić ugleda ono bijesno mnoštvo gdje se tiska malo dalje od obale. Nato uze krunicu u ruku te odlučno i mirno krene niz ljestve. Sišavši, uputi se polako prema onim lju-

dima. Kada dođe do njih, oni se bez riječi stadoše razmicati otvarajući mu put. Počeše se razilaziti. Gabrić staloženo produži dalje, sve do tržnice, no nitko ga ni prstom ne dotače. Tada se nasred tržnice zaustavi i reče onima koji su bili pohitali da ga upozore: "Pa gdje su oni koji su me htjeli ubiti? Evo me, spremam sam!"

Sutradan, dodoše neki od onih koji htjeđe s Gabrićem obračunati te mu se ponizno ispričavahu. Poslije su se neki od njih obratili i na kršćanstvo.

Iz ove istinite priče izranja velik, herojski lik čovjeka, ali u isto vrijeme toliko jednostavan i pristupačan, kakve nalazim jedino u ljudi istinski svetoga života. Slušajući ovu priču iz usta jednoga od onih ljudi koji su onoga dana pohitali u Gabrićevu obranu, gledajući bijedne uvjete života i zaoštalošć ovdašnjih stanovnika te razmišljajući o Isusovu nalogu da usprkos svim teškoćama i pogibeljima uvijek svjedočimo njegove riječi vječnoga života svim ljudima, doživio sam oca Antu kao čovjeka koji je živio iz vjere, koji se hranio ljubavlju, koji je naviještao nadu. Uistinu, naš narod može biti ponosan što je iz njegova staroga kršćanskog debla nikla jedna ovako zdrava i vječno zelena grana. IP

Maria Polli, grob p. Gabrića

DRUŽBA ISUSOVA

Dragutin Kurpež

Rođen sam 22. listopada 1970. u Kalničkom Prigorju s čijih se bregova vide tri gore: Kalnik, Ivančica i Medvednica. Svoje sam djetinjstvo proveo u selu Ferežani, župa Miholjec, između Križevaca i Kalnika. Tu sam s majčinim mlijekom, zajedno s tradicijom svoga kraja upio i

katoličku vjeru. Prve dvije godine srednje škole pohađao sam u Križevcima – gradu sv. Marka Križevčanina, gradu Krvavoga sabora i Križevačkih statuta. Sa 17 godina napustio sam rodnu kuću pun poleta i želje da osvojam svijet. Odlazim u Zagreb kako bih izučio zanat i postao uspješan čovjek. Usprkos nestalucima svoga mladenaštva bio sam nošen na dlanovima nebeskog Oca. Osjećao sam se voljen i prihvaćen od svoje okoline. No, Onaj koji me je odabrao od majčina krila, On me je zvao... borio se za moje srce. Po povratku iz vojske, kad sam imao 20 godina, jasno sam čuo Njegov blagi: "Idi za mnom." U jesen 1990. odlazim u Split, u novicijat Družbe Isusove. Nakon novicijata

vraćam se u Zagreb na studij filozofije. Po završetku studija filozofije dvije godine radim kao odgojitelj u Dječačkom sjemeništu na Šalati. Nakon Šalate vraćam se na Jordanovac i započinjem studij teologije. Dana 30. listopada 1999. zaređen sam za đakona u zagrebačkoj prвostolnici. Za svećenika ću biti zaređen u lipnju. Neka moje svećeničko poslanje bude Božji blagoslov za sve one kojima će me On poslati, a ponajprije mojim roditeljima i braći, poglavarima i subraći, rođacima i prijateljima, svima koji su me podržavali na mom redovničkom putu i podržavat će me na putu moga životnog poslanja kao svećenika Družbe Isusove.

Anto Pavlović

Rođen sam 23. kolovoza 1970. u Varešu. Djetinjstvo sam proveo u Borovici, gdje sam završio i četiri razreda osnovne škole, druga četiri sam završio u Varešu. Budući da sam u župi bio aktivan, te u mogućnosti neposredno pratiti život naših uzornih župnika i izvrsnih ljudi, isusovaca p. Stjepana Korena i

p. Ivana Šeba, poželio sam biti poput njih, iako tada nisam znao što to pravo znači. Po završetku osnovne škole nisam bio posve siguran hoću li svoju želju za svećeništvo početi ostvarivati odmah ili još valja pričekati. No, Onaj koji mi je utisnuo tu želju smatrao je da je vrijeme krenuti. Poslužio se opet svojim izvrsnim oruđem, p. Šebom, koji me je to ljetu pozvao u Zagreb na duhovne vježbe za osmoškolce. Nakon duhovnih vježbi konačno sam odlučio poći u isusovačko malo sjemenište na Fratrovcu. Klasičnu gimnaziju na Šalati polazim od 1985. do 1989. Nakon toga godinu dana sam proveo u vojsci gdje sam, živeći u potpuno drugaćim okolnostima, imao priliku na djelu potvrditi snagu svoga

poziva. Po izlasku iz vojske, 1990., ulazim u isusovački novicijat u Splitu. Od 1992. do 1994. završavam studij filozofije u Zagrebu. Nakon studija filozofije dvije godine radim kao odgojitelj u sjemeništu na Šalati. A potom 1996. započinjem studij teologije. Za đakona sam zaređen u listopadu 1999. te sam tako došao do kraja ostvarenja svoje želje. Iznad svega, zahvalan sam Bogu koji me je pozvao te pratio svojom milošću izražavanom preko ljudi koji su bili uza me sve ove godine. Sretan sam da sam na svom putu imao vrlo pobožne i razumne roditelje čija mi je trajna i svekolika potpora bila uistinu prevažna. Na tome sam im neizmjerno zahvalan.

Josip Jurak

Roden je 1970. u Varaždinu. Dolazi iz sela Seketina, župa Sv. Ilike. Tu završava osnovnu, a u Varaždinu srednju školu. U novicijat Družbe Isusove u Splitu ulazi 1990. Nakon toga čitavu

formaciju obavlja u Zagrebu (studij filozofije, magisterij, studij teologije).

Župa Sv. Ilike, koja je nedavno proslavila 750. obljetnicu, ponosi se brojnim svećeničkim i redovničkim zvanjima, za koja i puno mole, a iz dragog mi Seketina ima više isusovaca i njima sam ovđe posebno zahvalan: Rudi Koprek (dugogodišnji omiljeni župnik Palme), Ivan Koprek (dekan Filozofskoga fakulteta Dl), Ivan Šestak (profesor filozofije na istom Fakultetu i urednik časopisa Obnovljeni život), +Ivan Vitez... Nadam se da će Družba Isusova naći snage i u vremenima koja slijede uputiti

kojega svojeg člana na rad u kraj kojem je puno dala i od kojeg je puno primila.

Na kraju, molim za oproštenje sve koje sam povrijedio. Zahvaljujem roditeljima i cijeloj obitelji, prečasnom župniku Ivanu Koščaku i župnoj zajednici, časnim sestrama katehisticama, poglavarima i subrači, i svima koji su me podržavali i molili za mene. U ovoj jubilarnoj godini, priprema se u Sv. Iliju dvostruko slavlje za 13. kolovoza: Toga bih dana trebao slaviti mladu misu, a sestra mi Nevenka (Kćer Božje Ljubavi) zahvaliti Bogu na vječnim zavjetima.

ZADARSKA NADBISKUPIJA

Dario Tičić

Roden sam u Zadru 6. listopada 1975. Inače, moje je prebivalište u Pagu, rodnom gradu našeg o. Bartola Kašića, isusovca.

Djetinjstvo sam proveo u Pagu i tamo završio osnovnu školu. Kao dječak volio sam ministirati kod oltara a kako mi je kuća blizu Zborne crkve, mogu s pravom reći da sam rastao u njezinoj sjeni. Kroz moje djetinje misli vrzmali su se razni planovi, što biti u životu? Međutim, vrlo se rano u meni porodila misao – želim biti

svećenik. Gledao sam svoga župnika i u njemu gledao sebe. Župnik koji me je poveo u sje-menje, don Frane Mandić, sada je pokojni. Na njegovo mjesto došao je novi župnik don Srećko Frka Petešić, koji me je hrabrio i bodrio do dana današnjeg. Prošle sam godine, u kolovozu, u paškoj "Veloj crikvi" zareden za đakona, a ove se godine nadam ređenju za prezbitera u zadarskoj prvo-stolnici Sv. Stošije. Sada se nalazim pri kraju svoga studija na Jordanovcu i ovim se putem zahvaljujem oo. isusovcima za sve ono što su mi kroz godine školo-vanja pružili. Moj put prema svećeništvu djeluje dosta "klasično". Radosti i tjeskobe ipak znam samo ja i moj Bog koji me zove. Pag je grad bogate kulturne i duhovne baštine. Brojne crkve i samostani, Zborni kaptol do nedavno, svjedoci su da je u Pagu nekada bilo mnoštvo mladića i djevojaka koji su se kroz svoj život posvetili Bogu u svećeničkom ili

redovničkom zvanju. Među njima je bilo poznatih, poput o. Bartola Kašića, koji su svojim životom svjedočili da Bog ozbiljno računa s čovjekom. Takvi poput njega zadužili su Pag i Domovinu. U Pagu već šezdeset (60) godina nije bilo mladomisničkog slavlja domaćeg sina. Moja mlađa misa nakon toliko godina u Pagu, puno govori. Osjećam ponos, radost ali i ozbiljnost zbog svega što će se dogoditi u Zadru na svetkovinu sv. Petra i Pavla te u srpnju u Pagu. Nadam se da molitve svih živih i mrtvih neće ostati neuslišane. Do sada u život, bez obzira na sve, osjećao sam da me prati molitva i zagovor onih koji se raduju mome svećeničkom pozivu. Sva moja nastojanja stavljam u ruke Blažene Djevice Marije, koju mi u Pagu častimo kao Majku Božiju od Staroga Grada. Ona, jer sam se zaputio u školu Njegina Sina, neka bude i dalje sa mnom u službi Bogu i njegovu narodu u zadarskoj nadbiskupiji.

Msgr. Nikola Eterović u posjetu Kolegiju

Nakon što je posjetio Sisak, svoju naslovnu biskupiju, papinski nuncij u Ukrajini msgr. Nikola Eterović, zajedno s nadbiskupom Josipom Bozanićem i kardinalom Franjom Kuharićem, posjetio je naš Kolegij 6. prosinca 1999. Susret je bio upriličen u dvorani *Ignacijana*. Razlog njegova posjeta našem Kolegiju bio je prije svega taj što u njemu živi pet baziljanaca i četiri biskupijska bogoslova iz Ukrajine, koji su dan prije bili nazočni na misi koju je nadbiskup Eterović predvodio u svojoj naslovnoj katedrali u Sisku. Njegov posjet bio je prilika da nas upozna sa stanjem Crkve u toj teritorijalno velikoj zemlji i odnosima koje Crkva gradi s tamošnjom državnom vlašću. Msgr.

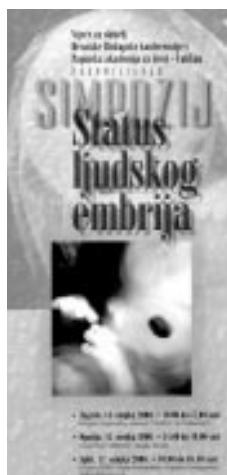
Eterović imenovan je papinskim nuncijem u Ukrajini prošle godine.

Status ljudskog embrija – da život imaju

Vijeće za obitelj Hrvatske biskupske konferencije i Papinska akademija za život organizirali su simpozij pod nazivom "Status ljudskog embrija" koji je održan u Zagrebu 14. ožujka ove godine pod pokroviteljstvom Ministarstva zdravstva RH. Na Simpoziju su kao predavači sudjelovali: prof. dr. Roberto Colombo, dijecezanski svećenik iz Milana, koji je održao predavanje o doprinosu biologije u priznavanju identiteta i statusa ljudskog embrija, prof. dr. Ramon Lucas Lucas, LC, govoreci o antropološkom statusu ljudskog embrija s filozofskog stajališta, prof. dr. Valentin Pozaić, SJ, iznoseći teološki vidik statusa ljudskog embrija, prof. dr. Ivan Fuček, SJ, koji je govorio o statusu ljudskog embrija s etičkog vidika, dr. iur. Carlo Casini, koji je iznio pravni vidik ljudskog

embrija. Na Simpoziju je sudjelovao i prof. dr. Anton Švajger, predsjednik Hrvatskog katoličkog liječničkog društva i član Papinske akademije za život. Sve okupljene na početku je pozdravio predsjednik Vijeća za obitelj HBK msgr. Valter Župan, biskup krčki, a nakon njega prigodnu riječ i poticaj Simpoziju uputio je i predsjednik HBK msgr. Josip Bozanić, nadbiskup zagrebački.

Cilj ovoga Simpozija bilo je predstaviti hrvatskoj javnosti stav kršćanske antropologije tj.: *da ljudski život počinje začećem i od tada teče neprekidno, uskladeno i postupno, te ne postoji obranjivi kriteriji prema kojima bi se svojstvo jedinstvenoga ljudskog ploda moglo priznati jednoj fazi njegova razvoja, a u drugoj osporiti. Takvo se shvaćanje, međutim, neizbjježno proteže i na pravni vidik, tj. na zahtjev za pravnom zaštitom*

ljudskog embrija i fetusa u svim njegovim razvojnim fazama, na općepriznatim načelima temeljnoga ljudskog prava na život. Nekada su rasprave o statusu ljudskog embrija bile usmjerene na problem namjernog pobačaja. Razvoj embriologije, genetike i biomedicinske tehnologije doveo je danas do novih etičkih dvojbji koje nije lako riješiti.

Simpoziju je bilo nazočno oko tisuću slušatelja koji su imali priliku sudjelovati svojim zapažanjima, iskustvima i pitanjima. Onima koji su imali bilo kakve dvojbe oko stava Crkve o ovim danas vrlo aktualnim i važnim pitanjima, ovaj je Simpozij ponudio smjernice.

Toma Akvinski i Tomo Vereš

U subotu, 11. ožujka, u organizaciji Filozofskoga fakulteta Družbe Isusove, održan je kolokvij "Filozofija sv. Tome Akvinskoga u kršćanskoj filozofiji 19. i 20. stoljeća". Kolokvij je održan u čast 70. rođendana prof. dr. sc. Tome Vereša, OP, profesora našega Fakulteta u mirovini, koji je predavao upravo filozofiju Tome Akvinskoga. Tome Vereš rođen je 24. veljače 1930. u Subotici gdje je završio pučku školu i gimnaziju. Godine 1949. u Dubrovniku stupa u dominikanski red. Studirao je u Hrvatskoj, Belgiji i Njemačkoj, a kao profesor predavao je u Dubrovniku na Dominikanskom filozofsko-teološkom učilištu (1958.–1965.) i na Filozofskom fakultetu Družbe Isusove do 1998.

Među onima koji su govorili na Kolokviju bio je i sam dr. Vereš s temom: *Toma Akvinski i J. Maritain o demokraciji*.

Znanstveni skup – Tristota obljetnica rođenja Bara Boškovića, SJ

Spominjući prezime Bošković, uvijek pomislimo na Ruđera, ali nije on jedini. Tu su još braća Ignjat, dominikanac, te Petar i Baro, isusovci. Upravo povodom tristote obljetnice rođenja ovoga potonjeg održan je znanstveni skup, među čijim je organizatorima bio i Filozofski fakultet Družbe Isusove, 17. ožujka 2000. u Zlatnoj dvorani Hrvatskoga instituta za povijest.

Baro Bošković rođen je u Dubrovniku 27. travnja 1699. S petnaest godina stupio je u Rimu u Družbu Isusovu. Većinu života proveo je kao profesor humanistike, filozofije i teologije u isusovačkim kolegijima. Često je

znao na predavanjima zamjenjivati svog mlađega, mnogo poznatijeg brata Ruđera. Umro je 5. svibnja 1770. O njegovu životu i radu svjedoči S. M. Crijević: *Među članovima Družbe sv. Ignjata živi Baro Ignjat Bošković, sin Nikole, dubrovački građanin, čiju trojicu rođene braće, dominikanca Ignjata i isusovce Petra i Ruđa, kanim pohvaliti u ovoj knjizi životopisa. Budući da je još među živima, držimo da Bara valja nešto suzdržanje pohvaliti. No, svakome je dobro znano da njega treba ubrojiti među izvrsne propovjednike i pjesnike.*

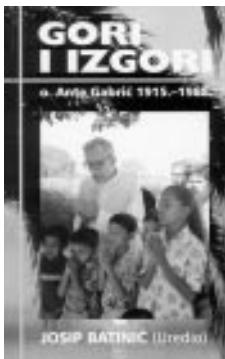
IP

NOVE KNJIGE

**Josip Batinić, SJ
(uredio)**

Gori i izgori – o. Ante Gabrić (1915.–1988.)

Biblioteka
IGNATIANA 8, 220 str.

“Pred nama je uzoran lik – otac Ante Gabrić. Geslom “Gori i izgori – za Boga i duše” bio je motiviran u radu s ljudima, ali i u svom duhovnom životu. Razne djelatnosti koje je poduzimao autentična su svjedočanstva života za Boga i duše. To je bila formula njegova života” (iz *Predgovora*).

23. i 24. listopada 1998. godine u Zagrebu je održan Simpozij o životu i djelu oca Ante Gabrića, hrvatskoga isusovca, misionara u Bengaliji, povodom desete obljetnice njegove smrti. Ova knjiga je zapravo zbirka radova, raznih autora, priređenih za taj simpozij. Autori, od kojih je nekoliko bliže suradivalo s ocem Gabrićem, nastoje njegov lik obuhvatiti pod raznim vidicima, npr. pod vidom njegova socijalnog apostolata, pod psihološkim, duhovno-asketskim vidom itd.

Knjiga je značajna jer nam donosi i neka autentična svjedočanstva o životu o. Gabrića i sa strane njegovih indijskih suradnika. U Dodatku možemo naći i poznatije tekstove iz Gabrićeve pisane ostavštine.

**Ivan Koprek, SJ
(uredio)**

*Ljudska prava.
Čovjekovo dostojanstvo.*

*Filozofsko-teološka pro-
mišljanja*

Biblioteka
OBNOVLJENOG ŽIVOTA 31
230 str.

“Živimo u vremenu mnogostruktih sukoba i lomova. U medijima i u javnim raspravama često se govori o “ljudskim pravima”. Prošle godine svijet je slavio 50. obljetnicu proglašenja “Opće deklaracije o ljudskim pravima”. Napor čovječanstva da se osigura zaštita ljudskih prava zasigurno su u posljednjim desetljećima polučili napredak. No, istodobno – gotovo svakodnevno – slušamo o najgorim kršenjima ljudskih prava na mnogim područjima.”

Knjiga sadrži suvremene studije, ali i već objavljene članke koji žele pokazati kako se o ljudskim pravima i čovjekovu dostojanstvu razmišlja u tradiciji kršćanske filozofije i teologije.

“Očito je lijepo tvrditi da svi ljudi imaju ljudska prava ili da su svi jednaki u svojem ljudskom dostojanstvu. No, što te riječi znače, odnosno, što bi one trebale značiti? Zašto ljudi, svaki čovjek, ima svoja

Priredio: Silvije Mudri, SJ

prava? Što znači ljudsko dostojanstvo? Jesu li ljudska prava idejno-povijesni ili politički postulat? U čemu je jamstvo njihove valjanosti? Odgovori se na ta pitanja mogu naći u raspravama ove knjige” (iz *Predgovora*).

**Anthony de Mello, SJ
Dirnut Bogom**

Biblioteka
RADOST I NADA 27
250 str.

Molitva, pokora i ljubav prema Kristu tri su temeljna načela koja nam ova knjiga pruža. Radi se o rukopisu de Mellovih nagovora za vrijeme duhovnih vježbi koji je on sam brižljivo uredio, no nije ih nikada objavio.

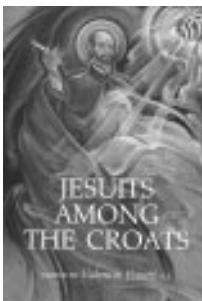
Poruka njegovih nagovora je sljedeća: “Moramo pustiti dublje korijene u Bogu želimo li biti u skladu s Duhom stvoriteljem u nama, želimo li imati snagu da ljubimo i da budemo vjerni ovoj Crkvi koja će nam se ponekad suprotstaviti i krivo nas razumjeti. Samo kontemplativac može to učiniti. Samo će on znati kako uskladiti vjernost i poslušnost s kreativnošću i sa suprotstavljanjem. (...) Molim da Bog i povijest ne nađu da nam to manjka” (iz *Predgovora*).

Valentin Pozaić, SJ

(uredio)

Jesuits among the Croats.

Proceedings of the international symposium: Jesuits in the Religious, Scientific and Cultural Life among the Croats

Biblioteka
VRELA I PRINOSI 5
600 str.

Ovaj zbornik plod je međunarodnoga znanstvenog simpozija s temom *Isusovci na vjerskom, znanstvenom i kulturnom području u Hrvata održanoga 1990. godine povodom 500. obljetnice rođenja sv. Ignacija Lojolskog, utemeljitelja Družbe Isusove, te 450. godišnjice ustanovljenja iste Družbe.*

Zbornik, preveden na engleski jezik kako bi mogao prijeći ove prilično uske granice hrvatskoga govornog područja, donosi iscrpne radevine koji se tiču utjecaja isusovaca na filozofiju, znanost, teologiju i religijsku kulturu te literaturu, lingvistiku i arhitekturu, kao i na umjetnost.

Pročitati ovaj zbornik bit će čitatelju (koji razumije engleski) zanimljivo i poučno jer iz druženja s pozitivnim i kreativnim likovima prošlosti čovjek upija određenu dozu kreativnosti i pretače je u svoj svakodnevni život i rad. Plemenit, svet život svima nam je obveza ako želimo postići svoju svrhu, a primjer ljudi koji

su, baveći se znanstvenom i kulturnom djelatnošću, živote dali najvećem Dobru – Bogu – može nam u tome mnogo pomoći.

Nikola Stanković, SJ**Čovjek pred Bezuvjetnim.**

Filozofjsko pitanje o Bogu

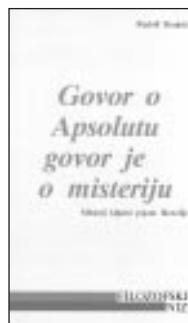
Biblioteka FILOZOFSKI NIZ
18
181 str.

Ova "knjiga se ne može držati sustavnim izvođenjem dokaza za Božju opstojnost, nego filozofiskim promatranjem činjenica koje upućuju na transcendentno. Bilo da je riječ o Tominu promatranju gibanja nebeskih tijela, o ljudskom dostojanstvu ili o poimanju ontologiskog dokaza, neprestano se ispituje odnos uvjetnog prema bezuvjetnom. Do izražaja dolazi čuđenje nad činjenicama koje se nedvojbeno pokazuju, a ljudskom refleksijom nisu tako obradene (a niti su do kraja tako obradive) da još uvijek ne bi naznačivale tajnu koju otkrivaju i skrivaju te izazivaju razmišljanje i filozofiranje u raznim prigodama i na razne načine" (iz *Uvoda*).

Sadržaj ove knjige polagano kreće od dobro poznatih *putova* Tome Akvinskoga da bi, prikazavši značenje koje su za to područje imali Anton Bauer i Lav Šestov, kao krunu dobio refleksije na Papinu encikliku *Fides et ratio*.

Rudolf Brajčić, SJ**Govor o Apsolutu
govor je o misteriju.**

Misterij ključni pojam filozofije

Biblioteka
FILOZOFSKI NIZ 17
93 str.

"Kada govorimo o misteriju, tada redovito pomišljamo na misterije (tajne) u okviru objave kao što su Trojstvo, utjelovljenje, euharistija i drugi misteriji. Pri tome ne pomišljamo da bi i Apsolut (Bog), do čijeg postojanja dolazimo svjetлом razuma, bio takoder po svojoj biti misterij."

Ova, dakle, knjiga raspravlja o misteriju i to idući od toga da filozofi i spekulativni teolozi nisu dovoljno svjesni Apsoluta kao apsolutnog misterija, govoreci da je nedovoljna svijest kršćanskih filozofa i Apsolutu kao o apsolutnom misteriju isla na ruku nastanku ateističke novovjekovne filozofije, da bi na koncu sve završilo u isticanju činjenice da nam je misterij Apsoluta potreban.

"Svrha ove rasprave je nešto opširnije pokazati kako je Apsolut (Bog) kao nužno biće, kao biće od sebe (*a se*), naravan apsolutan misterij, čija je opstojnost otkrivena svjetлом razuma, ali čija bit čovjeku ostaje skrivena, u koju ne može izravno pozitivno prodrijeti" (iz *Uvoda*).

Ove i ostale knjige možete naručiti na adresi:

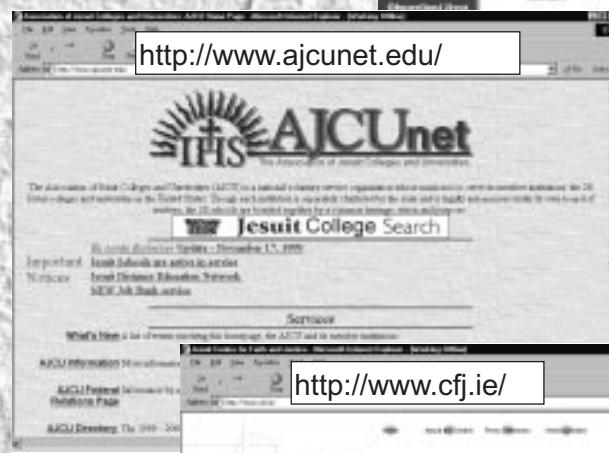
STJEPAN DILBER, HR-10001 Zagreb, pp. 699, Palmotićeva 31; (tel: 01/49-23-466)

Preporučujemo

<http://www.ffdi.hr/zivot/>

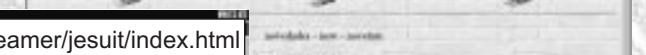
<http://www.ajcunet.edu/>

<http://www.cfj.ie/>

<http://www.fespinel.com/>

<http://home.cc.umanitoba.ca/~creamer/jesuit/index.html>

Jesusovci na web-u

<http://home.clara.net/loyola/>

JESUIT SPIRITUALITY CENTRES: EUROPE
COUNTRIES

INTRODUCTION

At Jesuit Spiritual Centres in Europe and Africa, visitors can experience the spirituality of Ignatius Loyola, offer silent prayer, have quiet reflection, pray the Rosary, and more.

<http://www.jctr.org.zm/>

Jesuit Centre for Theological Reflection

MISSION STATEMENT The mission of the Jesuit Centre for Theological Reflection is to serve the Ignatian tradition of spiritual discernment and pastoral ministry in the service of God and the promotion of justice and peace.

MISSION STATEMENT The mission of the Jesuit Centre for Theological Reflection is to serve the Ignatian tradition of spiritual discernment and pastoral ministry in the service of God and the promotion of justice and peace.

CONTACTS

Centre Director: Fr. Michael J. O'Leary, SJ
Administrator: Msgr. Michael J. O'Leary, SJ
Finance Officer: Msgr. Michael J. O'Leary, SJ
Secretary: Msgr. Michael J. O'Leary, SJ
Postmaster: Msgr. Michael J. O'Leary, SJ
Website: <http://www.jctr.org.zm/>

<http://www.jesuit.org/>

Welcome to the jesuits.org website

Jesuit International Service (JRS) is a global network of 120+ local Jesuit and lay partners in the United States and an open network of more than 100 international partners that work to create justice around the world.

Jesuit Secondary Network (JSN) is a network of 120+ Jesuit schools and centers in the United States and abroad that work to create justice around the world.

<http://www.jesuithigh.org/trad.html>

The Jesuit Tradition

- The School Tradition
- History & Mission of Jesuit High School
- University of Notre Dame Tradition

Historically Approved as an Ecclesiastical Society by the Secretary of State of the United States

Boston, Jesuit Secondary Education Association, National Catholic Educational Association

Home Page | The Jesuit Seal
Information | Student | Faculty
Contact | About Us | About

<http://www.jesuits.pl/>

JESUITS IN POLAND

Ad Misionem Dei Olivetano

Jesuits - the full name is the Society of Jesus (SJ), the full Latin name is Societas Iesu (SI) - religious order of the Roman Catholic Church. The order was founded by St. Ignatius of Loyola and his companions who formed themselves as God by year as 1540/1544. The Order was officially confirmed by Pope Paul III in the Bull Regimini Missio (Ezulon) on 27.08.1545. Cardinal Theodore Beza invited the Jesuits to Poland in the year 1584.

The present number of Jesuits at the beginning of 2009 is 11,254. 1,920 priests, 7,997 confreres and 2,011 scholars. There are Jesuits in almost every country in the World. The General Curia is in Rome, in Italy.

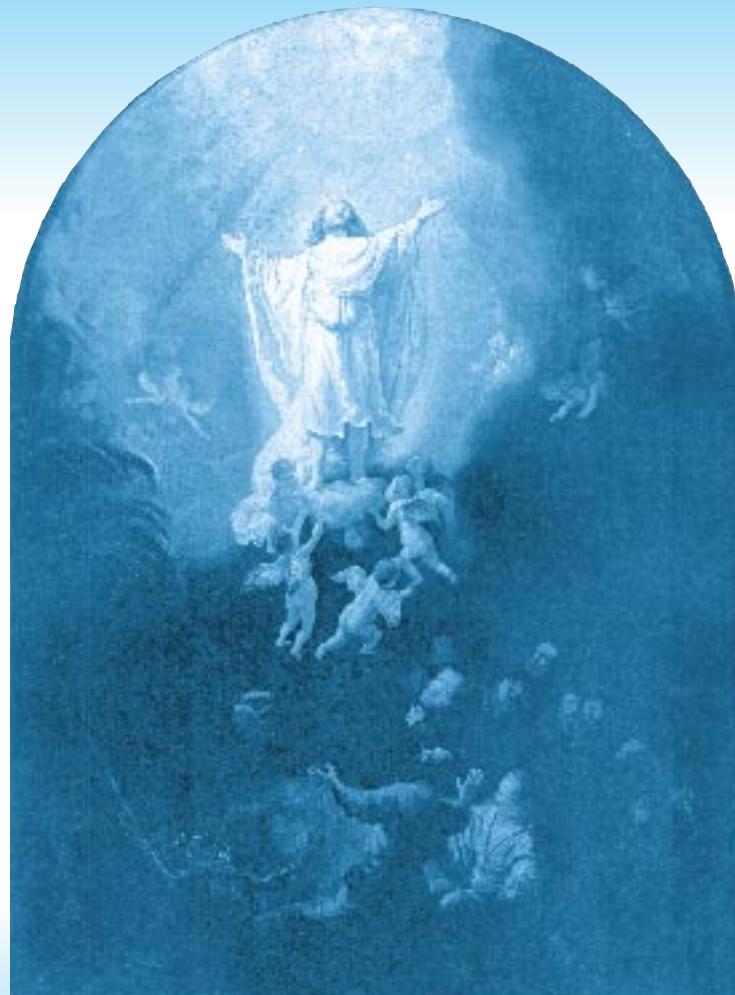
In Poland, 497 Jesuits (81 priests, 124 confreres and 12 brothers live and work in free Polish Province):

- Northern Province - Pjedzic's Curve in Warsaw
- Southern Province - PMI (Caritas Krakow)

APOSTOLIC ACTIVITY - HISTORY - INFORMATION - CONTACT

HOME PAGE | CONTACT | HISTORY | INFORMATION | CONTACT | HOME PAGE

Page generated: Monday 15.2.2009

Sretan Uskrs